



# РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

## МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Дирекция „Национална служба за защита на природата“

### СТАНОВИЩЕ

по проект на *План за действие за опазване на Египетския лешояд (Neophron percnopterus Linnaeus, 1758)*, внесен с вх. № 48-00-180/25.02.2022 г. на МОСВ

След запознаване с *Плана за действие за опазване на Египетския лешояд (Neophron percnopterus)* Дирекция НСЗП, изразява следното становище:

Представеният проект на План за действие за Египетския лешояд (*Neophron percnopterus*) съдържа подробни данни за вида в количествен и качествен по значение анализ, касаещ таксономия, номенклатура и морфология на вида, международен и национален природозащитен статус на вида, законова защита, основана на европейското и национално законодателство. В продължение на документа се описва биологията на вида, количествен и качествен анализ на състояние на популациите на египетския лешояд, причинно-следствените връзки, водещи до преки и косвени отрицателни въздействия по отношение на настоящото състояние на числеността на вида.

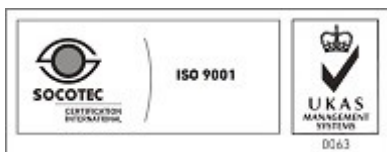
Планът съдържа някои неточности и непълноти, на които следва да бъде обърнато внимание и съответно да бъде коригиран и допълнен:

#### Общи бележки:

Номерирането на отделните глави и раздели на плана да следват формата на номериране на техническото задание. Целта е избягване на еднотипно номериране в различните части на плана и осигуряване на по лесно търсене на необходимата информация при работа с него.

Планът за действие следва да се изчисти от използваните чуждици и неразбираеми за широката общественост термини, които да се заменят с аналогична дума или израз на български език, като:

- „рестокинг програмата“ използвана 4 пъти - раздел VI. „Необходими природозащитни действия“, дейности 6.1 и 6.2 и в индикаторите по дейност 6.1 от раздел VII. „Мониторинг и оценка на плана“ е използван изрза;
- „промотиране“ използвана 12 пъти. Възможна замяна с „популяризиране“, насърчаване“



София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6158



## **В Част II. Природозащитен статус:**

В т. 1 „Природозащитен статус“ и т. 2 „Законов статус“. Международният природозащитен статус представлява категоризирането на вида съгласно класификацията на IUCN, докато законов статус според различните нива законодателство е включването му за опазване в един или друг нормативен документ с определен режим на опазване. Това разграничение следва да бъде ясно направено в т. 1.1 „Международен природозащитен статус“ и 2.1. „Международно законодателство“, тъй като във внесените за разглеждане проект на план за действие има преплитане на двете понятия.

От т. 2.1 „Международно законодателство“ и 2.3 „Национално законодателство“ следва да отпаднат съответно „План за действие за опазване на европейската и централно-азиатската популации на египетския лешоя по миграционния му път“ и „Национален план за действие за борба срещу незаконното използване на отрови в дивата природа“. Тези два стратегически документа не представляват нормативни документи. Същите следва да се посочат в литература и могат да се коментират в глава V. „Предприети мерки за опазване“.

## **В Част III. Предприети мерки за опазване:**

В т. 7 Данни за отглеждане на вида на затворено. В текста следва да се заменят изразите „Столичния зоопарк“, „Софийския зоопарк“ следва да се заменят с изтинското наименование на обекта, а именно „ОП Зоологическа градина – София“, както е по регистрация или само „Зоологическа градина – София“. Софийската зоологическа градина никога не е имала в наименованието си думата „зоопарк“.

В същата точка, както и в Приложение 1. Списък на използваните съкращения абриетурата на Европейската асоциация на зоопарковете и аквариумите следва да се даде на латиница, както е в оригинал – EAZA.

## **В част VIII. Времева рамка и бюджет на природозащитните дейности:**

Част от съпътстващите към настоящия проект на План за действие документи са индикативен бюджет по мерки, касаещи подобряване на природозащитното състояние на Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), протоколи от обществени обсъждания и др.

Съгласно одобрената Националната рамка за приоритетни действия за Натура 2000 за програмния период 2021 – 2027 г. на България (НРПД 2021 – 2027 г.) от Европейската комисия чрез Постоянното представителство на България в Брюксел, е остойностена необходимостта от прилагане на съвкупност от действия за подобряване на природозащитното състояние на Египетски лешояд. Пълният текст с приложени документи към него е наличен на страницата на Информационна система за защитени зони от екологична мрежа Натура 2000.

В частност НРПД 2021 – 2027 описва необходимостта от прилагане на набор от дейности, касаещи подобряване на екологичния статус на защитените зони на територията на Република България.

Настоящият проект на План за действие за Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*) следва да припознае мерките и действията, залегнали в НРПД в периода на действие на програмата, съвпадащи с периода на действие на плана, както следва:

I. Пряко въздействие за подобряване на природния статус на естествените хабитати на Египетския лешояд (*Neophron percnopterus*)

1. Мярка 10: Подобряване на знанията за видове и природни местообитания чрез теренни проучвания

Част от дейностите, които мярката предвижда за изпълнение, касаят научни изследвания за А077 *Neophron percnopterus*, а именно определяне на места за

предмиграционни струпвания на вида от данните за проследяване на птици от вида в България.

### 3.1 Финансиране по основни дейности за подобряване на природния статус на вида

Съгласно финансовия разчет мярка 10 е с бюджет, подкрепен от Европейски фонд за регионално развитие по Програма „Околна среда 2021 – 2027“.

2. Мярка 11: Подкрепа за развитие и управление на екосистемните услуги и оценка на състоянието на елементите на зелената инфраструктура

Мярката предвижда изпълнение на дейности в две направления:

1. Дейности за повишаване на информираността и получаване на актуални данни за състоянието на екосистемите и екосистемните услуги на територията на мрежата Натура 2000, в т.ч.: изготвяне/актуализиране/допълнение и тестване на методики; събиране и анализ на данни, създаване на бази данни, в т.ч. и необходими за разработването на специфичните цели на защитените зони; картиране и биофизична оценка на състоянието на екосистемите и техните услуги и валидиране на резултатите; икономическа оценка на екосистемите и техните услуги и оценка на Природния капитал в Натура 2000; обучение на представители на национални, регионални и местни власти, които ще бъдат повлияни от осчетоводяването на екосистемните услуги

и

2. Дейности по осигуряване на актуална информация за състоянието на елементите на зелената инфраструктура на територията на мрежата Натура 2000, в т.ч.: изготвяне/актуализиране/допълнение и тестване на методики; картиране и оценка на състоянието на елементите на зелената инфраструктура и валидиране на резултатите.

### 2.1 Финансиране по основни дейности за подобряване на природния статус на вида

Съгласно финансовия разчет мярка 11 е с бюджет, подкрепен от Механизма за възстановяване и устойчивост, част Биоразнообразие.

### 3. Мярка 70: Извършване на подхранвания на защитени видове птици

Мярката е насочена към поддържане на площадки за подхранване на вида и извършване на подхранвания в общо 15 площадки на видовете *A079 Aegypius monachus*, *A404 Aquila heliaca*, *A078 Gyps fulvus*, *A077 Neophron percnopterus*.

### 3.1 Финансиране по основни дейности за подобряване на природния статус на вида

Съгласно финансовия разчет мярка 70 е с бюджет, подкрепен от Европейски фонд за регионално развитие по Програма „Околна среда 2021 – 2027“.

4. Мярка 71: Подобряване на състоянието на видове птици чрез обезопасяване на електропреносната мрежа

Мярката е насочена към подмяна, модифициране или модернизация на електропроводи за предотвратяване на токови удари в ключовите места за целевите видове птици: обезопасяване на електропреносната мрежа в места с концентрация на водолюбиви и хищни птици и подземно полагане на нови електропреносни мрежи; обезопасяване на участъците от рискови електропроводи от 20 KV мрежа, в радиус от 5 км около заетите гнезда. От тази мярка се изключват всички стълбове, на които са изградени платформи за гнезда и са сложени предпазители, по предходни проекти и инициативи.

### 4.1 Финансиране по основни дейности за подобряване на природния статус на вида

Съгласно финансовия разчет мярка 71 е с бюджет, подкрепен от Европейски фонд за регионално развитие по Програма „Околна среда 2021 – 2027“.

II. Второстепенни действия с косвено въздействие за подобряване благосъстоянието на природните местообитания на Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*)

1. Мярка 32: Подобряване/поддържане на природозащитното състояние на тревни типове природни местообитания чрез екологосъобразно управление на пасищни и ливадни системи

Мярката е насочена към екологосъобразно управление на пасищни и ливадни системи с цел опазване и поддържане на структурата и функциите на тревните местообитания:

Контролиране на интензивността на пашата (прилагане на екстензивно животновъдство) и регулиране на коситбата за минимизиране на процесите на деградация на тревните съобщества, ерозия и рудерализация, като резултат от интензивна пасищна/неекологосъобразна коситбена експлоатация.

В посочения контекст, мярката предвижда следното:

- За постоянно затревените площи, които се поддържат чрез паша и включват територии с разпространение на всички посочени типове природни местообитания интензитетът на пашата трябва да е с минимална гъстота 0,3 ЖЕ/ха и максимална гъстота 1 ЖЕ/ха. За територията на националните паркове паша да се допуска само на овце.

- За площите на природни местообитания h6210, h6230, h6250, h62D0, h6410, h6440, h6510, h6520 и местообитанията на видовете птици, за които се прилага сенокосен режим на управление, да се извършва минимум 1 коситба за съответната година, както следва:

За защитените зони за местообитанията, които не се припокриват със зони за птиците: косене от 15 юни до 15 юли за равнинни и хълмисти райони и между 30 юни до 15 август за планинските райони), като 5% от площта се оставя неокосена;

За защитените зони за птиците: коситбата да се извършва съгласно режимите в заповедите за обявяване на защитените зони за птиците.

Всяка година неокосената част трябва да е различна в периметъра на местообитанието, техниката на косене трябва да не нарушава тревния чим и структурата на почвата. Коситбата да се извършва с бавнодвижещи се косачки, от центъра към периферията или от единия край на площта към другия; окосената трева трябва да се оставя да съхне на ливадата, като след изсушаване (максимум до 2 седмици след коситбата) се събира на купове или се изнася от парцела.

- В територии с разпространение на всички посочени типове природни местообитания следва да се поддържа наличие на формации от дървесно -храстова растителност, в размер до 20%, но при отчитане на режимите/ограниченията в заповедите за обявяване на защитените зони.

1.1 Финансиране по второстепенни дейности с косвено въздействие за подобряване на природния статус на естествените местообитания на Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*)

Мярката е финансово разчетена с подкрепата на Европейски фонд за гарантиране на земеделието и Европейски фонд за развитие на селските райони към Стратегически план за Обща селскостопанска политика.

2. Мярка 34: Превръщане на обработваеми земеделски земи в постоянно затревени площи, в гнездови райони на застрашени видове птици

Мярката предвижда изпълнението на дейности, както следва:

Превръщане на обработваеми земеделски земи в постоянно затревени площи.

В посочения контекст мярката включва следните дейности

1. Превръщане на обработваеми земи в постоянно затревени площи, в гнездовите райони на посочените видове птици.

2.1 Финансиране по второстепенни дейности с косвено въздействие за подобряване на природния статус на естествените местообитания на Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*)

Мярката е финансово разчетена с подкрепата на Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) към Стратегически план за Обща селскостопанска политика.

3. Мярка 37: Подобряване на състоянието на местообитанията на видове птици чрез прилагане и преминаване на/към биологично земеделие

Мярката е насочена към поддържане и подобряване на местообитанията на защитени видове птици в обработваеми земи с орнитологично значение, чрез преминаване към биологично земеделие в пасища.

3.1 Финансиране по второстепенни дейности с косвено въздействие за подобряване на природния статус на естествените местообитания на Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*)

Мярката е финансово разчетена с подкрепата на Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) към Стратегически план за Обща селскостопанска политика.

4. Мярка 40: Поддържане и подобряване на елементите на зелената инфраструктура в местообитанията на защитени видове птици в обработваеми земи

Мярката е насочена към осигуряване на подходящи места за гнездене и хранене на видове птици в обработваеми земи чрез поддържане и подобряване на екологичната инфраструктура, в т.ч.:

□ Дървесни противо-ерозионни пояси - задължително почистване на инвазивни видове растения извън периодите на гнездене на птиците; задължително почистване на сухи храстовидни видове, извън периодите на гнездене на птиците; задължително почистване на ниски клонове до височина 1,5 метра, извън периодите на гнездене на птиците; задължително косене или мулчиране най-малко 1 път годишно на сервитутните ивици извън периодите на гнездене на птиците; запазване на съществуващата дървесна растителност с изключение на инвазивните видове;

□ Зелени зони около водни течения - задължително косене или мулчиране най-малко 1 път годишно на сервитутните ивици, като дейностите следва да се извършват извън периодите на гнездене на птиците. Отстраняване на сухи дървета, отстраняване на храсти и инвазивни видове извън периодите на гнездене на птиците. Не се извършват третириания с препарати за растителна защита;

□ Тераси - поддържане на терасите в добро техническо състояние и почистване на инвазивната растителност извън гнезденето на птиците, подзидване и/или подходящо укрепване с цел на поддържане на целостта на терасите. Запазване на дървесната растителност на терасите. Не се извършват третириания с препарати за растителна защита.

Планираната за поддържане зелена инфраструктура следва да бъде най-малко 10% от обработваемата земя.

4.1 Финансиране по второстепенни дейности с косвено въздействие за подобряване на природния статус на естествените местообитания на Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*)

Мярката е финансово разчетена с подкрепата на Европейски фонд за гарантиране на земеделието към Стратегически план за Обща селскостопанска политика.

5. Мярка 41: Поддържане и подобряване на местообитанията на защитени видове птици в обработваеми земи чрез разнообразяване на отглежданите културите

Мярката е насочена към поддържане и подобряване на местообитанията на защитени видове птици в обработваеми земи чрез разнообразяване на отглежданите култури.

В този контекст, мярката включва:

Неизвършване на почвообработка в периода от прибирането на реколтата до 30 септември.

5.1 Финансиране по второстепенни дейности с косвено въздействие за подобряване на природния статус на естествените местообитания на Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*)

Мярката е финансово разчетена с подкрепата на Европейски фонд за гарантиране на земеделието към Стратегически план за Обща селскостопанска политика.

6. Мярка 44: Подобряване на състоянието на местообитанията на видовете чрез прилагане и преминаване на/към биологично земеделие

Мярката е насочена към поддържане и подобряване на местообитанията на защитени видове птици в обработваеми земи с орнитологично значение, чрез преминаване към биологично земеделие в обработваеми земи.

6.1 Финансиране по второстепенни дейности с косвено въздействие за подобряване на природния статус на естествените местообитания на Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*)

Мярката е финансово разчетена с подкрепата на Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) към Стратегически план за Обща селскостопанска политика.

7. Мярка 50: Екосистемни услуги от горите

Мярката предвижда финансиране на дейности за изпълнение на горски екологични ангажименти, както следва:

Опазване гнездовите местообитания на дневни и нощни грабливи птици и черен щъркел - ограничаване на стопанската дейност през гнездовия период (1 март/1 април – 31 август) в подотделите, попадащи в радиус от 300 m около гнезда на грабливи птици и черен щъркел;

Оставяне без стопанско ползване на гори върху терени/дерета с наклон по-голям от 35°;

7.1 Финансиране по второстепенни дейности с косвено въздействие за подобряване на природния статус на естествените местообитания на Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*)

Мярката е финансово разчетена с подкрепата на Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони (ЕЗФРСР) към Стратегически план за Обща селскостопанска политика.

III. Бележки относно ангажиментите, касаещи управлението и мониторинга на 33 в националната екологична мрежа Натура 2000.

По Дейност 1.8 „Осигуряване на пълно покритие на популацията на египетския лешояд от национална екологична мрежа“, „ VI Необходими природозащитни действия“, част от проекта на План за действие за опазване на египетския лешояд (*Neophron percnopterus*) следва да се поясни, че за допускане до процедура по обявяване на защитена зона по чл. 6, ал. 1 от ЗБР, е необходимо наличието на обстоятелство, в изпълнение на чл. 6, ал. 5 от ЗБР:

„Промяна по ал. 1, т. 5 е допустима при възникване на нови данни, установени след обявяване на защитена зона по реда на чл. 12, ал. 6, и се извършва само след отразяването им в стандартния формуляр на зоната по чл. 8, ал. 1, т. 4. Министърът на околната среда и водите издава инструкция за реда и начина на отразяване на нови данни в стандартните формуляри по чл. 8, ал. 1, т. 4.“, да са налични неоспорими доказателства и факти за настоящото състояние с висока степен на значимост и застрашеност на местообитание и/или видове и необходимостта от увеличаване на съществуващата или обявяване на нова защитена зона.

За целите на прилагане на качествено управление и едновременно с това подобряване на природозащитния статус следва да се изготвят специфични цели на съществуващи защитени зони. Към юли 2021 г. е разработена и одобрена „Концепцията на специфични и подробни природозащитни цели на ниво защитена зона за зони от екологичната мрежа Натура 2000“. Тя кореспондира тясно с необходимостта от конкретни действия за опазване спрямо териториалните и видови характеристики за всяка ЗЗ.

По отношение на горепосоченото в Националния план за възстановяване и устойчивост е залегнало изпълнението на Проект „Интегриране на екосистемния подход и прилагане на решения базирани на природата в опазването на защитените зони от мрежата Натура 2000“. Основната цел в проекта е свързана с осигуряване на качествено и модерно управление на биоразнообразието и Натура 2000 в България.

В конкретика част от дейностите по проекта са насочени към разработване на специфични цели и мерки за 255 защитени зони, и мерки за опазване за 86 защитени зони. По отношение на осигуряването на финансови средства, проектът ще се осъществи с бюджетната подкрепа на Механизма за възстановяване и устойчивост, част Биоразнообразие.

На внесения за разглеждане проект на *План за действие за опазване на Египетския лешояд (Neophron percnopterus)* е проведена съгласувателна процедура по реда на *Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (Наредбата за ОС, обн., ДВ бр. 73/2007 г., изм. и доп.)*, като е преценено, че **при неговата реализация няма вероятност от отрицателно въздействие върху предмета на опазване на защитените зони. В тази връзка не е необходимо провеждане на процедура по реда на Глава втора от Наредбата за ОС.**

#### **ДИРЕКЦИЯ НСЗП ПРЕДЛАГА:**

- **Предложения проект на *План за действие за опазване на Египетския лешояд (Neophron percnopterus Linnaeus, 1758)* да бъде утвърден след отразяване на бележките направени от Националния съвет за биологично разнообразие.**
- **Предлагаме периодът на действие на плана да бъде определен от МОСВ със заповедта за неговото утвърждаване.**